

Datum
2023-05-11**Dnr**
23RUN1**Sida**
59(66)

**§ 129 Ställningstagande om erbjudandet till
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i
Västernorrlands län om att förvärva en tredjedel av
aktierna i Bussgods i Norr AB**

Diarienummer: 23RUN16
Ärendansvarig: Märta Molin
Handläggare: Henric Fuchs

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår Regionstyrelsen föreslå
Regionfullmäktige besluta

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i
Västernorrlands län förvärvar en tredjedel av aktierna i Bussgods Norr AB till
ett belopp av 1 229 000 kronor, värdering per den 1 januari 2023,

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i
Västernorrlands län som blivande delägare tillskjuter ett aktieägartillskott om 1
500 000 kronor till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i Norr AB,

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i
Västernorrlands län som blivande ägare tecknar ett borgensåtagande om 1 500
000 kronor för checkkredit till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i
Norr AB, samt

att godkänna att Bussgods i Västernorrland AB likvideras.

Ärendebeskrivning**Förslag till beslut**

Regionala utvecklingsnämnden föreslår Regionstyrelsen föreslå
Regionfullmäktige besluta

att föreslå Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands
län omförhandla villkoren för förvärv av en tredjedel av aktierna i Bussgods i
Norr AB i syfte att säkerställa att personresorna med den regionala
kollektivtrafiken inte påverkas negativt, eller

att föreslå Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands
län avstå från erbjudandet att förvärva av en tredjedel av aktierna i Bussgods i
Norr AB.

Ordförandens sign

Jonny Lundin

Justerandens sign

Dan Rasmusson

Exp den

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-11Dnr
23RUN1Sida
60(66)**Alternativt**

att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län förvärvar en tredjedel av aktierna i Bussgods Norr AB till ett belopp av 1 229 000 kronor, värdering per den 1 januari 2023,

att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län som blivande delägare tillskjuter ett aktieägartillskott om 1 500 000 kronor till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i Norr AB,

att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län som blivande ägare tecknar ett borgensåtagande om 1 500 000 kronor för checkkredit till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i Norr AB,

att Bussgods i Västernorrland AB likvideras,

att resultat verksamhetsåret 2022 för Bussgods i Norr AB och Bussgods i Västernorrland AB belastar tidigare ägare för respektive bolag, verksamhetsåret kan komma att justeras utifrån det år kommer att träda i kraft, samt

att ovanstående beslut gäller under förutsättning att alla medlemmar i Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län fattar likalydande beslut

Ärendebeskrivning

Bussgods i Norr AB, som ägs av Norrbotten (som äger en tredjedel av aktierna) och Västerbotten (som äger två tredjedelar av aktierna), har erbjudit Västernorrland att förvärva en tredjedel av bolagets aktier, totalt 150 aktier. Per den 1 januari 2023 uppgick värdet per aktie till 8 220 kronor, vilket skulle motsvara 1 229 000 kronor för totalt 150 aktier. Det aktuella värdet per aktie avgörs vid själva köptillfället och köpeskillingen kan därför komma stiga eller sjunka i jämförelse med värdet per den 1 januari 2023.

Erbjudandet är framställt till Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län. I enlighet med förbundets styrande dokument (förbundsordningen, § 15) får inte förbundet förvärva aktier eller gå i borgen utan medlemmarnas godkännande, varför länets sju kommuner och Region Västernorrland behöver fatta likalydande beslut för att affären ska kunna genomföras.

Ordförandens sign

Jonny Lundin

Justerandens sign

Dan Rasmusson

Exp den

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-11**Dnr**
23RUN1**Sida**
61(66)

Tid för att bereda ärendet har varit knapp då det väcktes internt den 17 april 2023. Från dess har förvaltningen Regional utveckling eftersökt och sammanställt handlingar för att kunna bereda ärendet på ett rimligt sätt, utifrån förutsättningarna.

Bakgrund

Historiskt har Bussgods funnits i flertalet av landets län. Sedan millennieskiftet och framåt har dock flertalet län valt att lägga ned eller avyttra sin Bussgodsverksamhet från det offentliga till det privata och idag återfinns, oss veterligen, bara regionala Bussgodsbolag på Gotland, i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland.

Anledningarna till att övriga län valt att lägga ned eller avyttra sin Bussgodsverksamhet har varierat men några återkommande skäl som uppgivits har varit att bussgodsverksamhet inte bedömts vara förenlig med modern och snabb kollektivtrafik eller att den privata marknaden har utvecklats och fyllt det tomrum som Bussgods historiskt haft till uppgift att fylla i länet. Även vikande efterfrågan och lönsamhet i kombination med en stark tillväxt i den privata.

Länets invånare har god tillgänglighet till paketombud

Rambolls kartläggning från 2021 beskrev att länsbefolkningens tillgänglighet till paketombud i Västernorrland överlag var god men att cirka 1 400 personer hade bättre tillgänglighet till Bussgods än till andra operatörers paketombud. I kartläggningen identifierades också att det i huvudsak var en handfull områden i kommunerna Sollefteå, Ånge och Örnsköldsvik där tillgängligheten till Bussgods var bättre än alternativen. Det gällde bland andra områdena kring Flärke, Nyliden, Skorped, Undrom och Överturingen.

Bussgods i Norr AB:s förutsättningar för att sälja aktier till Västernorrland

I Bussgods i Västernorrland AB:s (BVAB) presentation från 20 januari 2023 formuleras och återges Bussgods i Norr AB:s (BNAB) krav och önskemål för att kommunalförbundet ska ges möjlighet att bli delägare i bolaget (s.8).

BNAB ställer krav på att ett antal fordon som korsar en kommungräns utrustas så att de kan föra pallgods samt att kommunalförbundet planerar busstrafiken så att man tar hänsyn till hanteringen av gods inom ramen för planeringen av persontrafik. Totalt bedömer BNAB att det kan handla om 7-13 fordon som behöver kunna föra pallgods. Vidare önskar BNAB att kommunalförbundet utreder linjetrafik med godskapacitet på sträckan Sundsvall-Örnsköldsvik-Umeå, en trafik som inte finns idag.

Ordförandens sign

Jonny Lundin

Justerandens sign

Dan Rasmusson

Exp den

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-11Dnr
23RUN1Sida
62(66)

Det ska tilläggas att bolaget ger uttryck för att trafiken inte ska behöva vara godsförande på under rusningstrafik, vilket beskrivs ha fallit väl ut i Västerbotten.

BNAB kräver att få löpande insyn och delaktighet i trafikplaneringsfrågor och erbjuder i gengäld att förbundet ska beredas möjlighet att delta vid bolagets interna möten på motsvarande sätt. Bolaget ställer också krav på att förbundet ska utse ledamöter till bolagets styrelse med goda kunskaper om trafikplanering.

Förvaltningen Regional utvecklings bedömning

Förvaltningen Regional utveckling har berett ärendet om bildande av gemensamt bussgodsbolag i de fyra nordligaste länen tillsammans med regionledningsförvaltningens funktioner ekonomi och juridik.

Utgångspunkten för Region Västernorrland och förvaltningen är att alltid söka samarbeten och samverkan med andra när det kan gynna vårt uppdrag och våra invånare, inte minst med våra grannar i norr. Bussgods i Norr AB förefaller vara ett välskött bolag med en tydlig funktion och utgångspunkt i de behov och brister som finns kopplade till paket- och godstransporter i landets två nordligaste regioner. Vidare utvärderar inte förvaltningen de enskilda Bussgodsbolagen utan försöker i första hand bedöma godsets påverkan på persontrafiken och i andra hand försöka förstå det faktiska behovet av komplement till den privata gods- och paketmarknaden i länets olika delar och områden.

Det finns områden i Västernorrland, framför allt utanför de mer trafikerade vägstråken, som har en varierande och ibland bristande tillgång till samhällsservice vilket kan vara ett hinder, inte minst för små och medelstora företag på landsbygden men även för de boende. Rambolls kartläggning visar dock att tillgängligheten till paketombud i Västernorrland är god, inte minst i förhållande till annan privat eller samhällsorganiserad service. Vidare kan det konstateras att landets regioner inte har i uppdrag att tillgodose post-, paket- eller godsleveranser och att staten i första hand borde ta ett större ansvar, kanske genom Post- och telestyrelsen (PTS)?

Den regionala kollektivtrafikens primära syfte och funktion är att tillgodose resenärernas behov av arbetspendling eller annat vardagsresande och som med hänsyn till sitt faktiska nyttjande tillgodoser ett sådant behov (lag 2010:1065 om kollektivtrafik, 1 kap., 6 §).

Förvaltningens samlade bedömning baseras primärt på att värna och freda den regionala kollektivtrafiken från andra verksamheter och inslag som kan

Ordförandens sign

Jonny Lundin

Justerandens sign

Dan Rasmusson

Exp den

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-11Dnr
23RUN1Sida
63(66)

påverka förutsättningarna för att utföra grunduppdraget och i förlängningen invånarna negativt. Förvaltningen föreslår därför att kommunalförbundet, som presumtiv delägare i Bussgods i Norr AB, bör föreslå att delar av erbjudandet omförhandlas på ett sådant sätt att förutsättningarna för grunduppdraget för den regionala kollektivtrafiken inte låses fast eller påverkas negativt, alternativt välja avstå från erbjudandet i sin helhet.

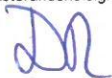
Att bedriva person- och godstrafik i samma verksamhet bedöms kunna leda till bland annat kvalitetsmässiga och ekonomiska utmaningar för den redan ansträngda kollektivtrafiken, dessutom över mycket lång tid. Kommunalförbundet avser upphandla den regionala kollektivtrafiken för perioden 2027-2037 vilket medför lika långsiktiga ekonomiska och kanske även planeringsmässiga åtaganden för en godsförande busstrafik i Västernorrland. Med nuvarande fördelning av ekonomiskt ansvar mellan länets sju kommuner och regionen riskerar Bussgods i Norr AB:s erbjudande och krav dessutom att öka de trafikkostnader som regionen ansvarar för helt eller delvis, exempelvis kommun- och regionöverskridande busstrafik.

Bussgods i Norr ställer krav på att vissa fordon ska vara utrustade med godsutrymmen vilket är kostnadsdrivande på de linjer som Region Västernorrland finansierar helt eller delvis. I tillägg föreslår Bussgods i Norr AB att sträckan Sundsvall-Örnsköldsvik-Umeå bör utredas för godsförande linjetrafik. Inför starten av Norrtågstrafiken fanns linje 10 och 100 på den aktuella sträckan för att bygga en marknad, varför fordonen hade samma grafiska profil som regiontågen. I och med regiontågtrafikens införande 2010-2012 avvecklades linje 10 medan linje 100 övergick i privat regi och drivs sedan ungefär 10 år tillbaka kommersiellt av bolaget Y-buss.

Kommunalförbundet har i samråd med länets kommuner och regionen och under en längre tid lagt ned stora resurser på att ta fram ett förslag till ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram för Västernorrland och i remissutgåvan till program tog förbundet tydlig ställning i Bussgodsfrågan:

”Bussutförning, linjesträckning och tidtabell kommer inte att anpassas för godshantering” (s.24).

I förslagen till styrande dokument för Bussgods i Norr AB anges att godstransporterna ska bedrivas på persontrafikens villkor (bolagsordning, § 3). Kollektivtrafiken i Västernorrland, och ytterst invånarna, skulle tjäna på att buss- och tågtrafikens ankomster och avgångar matchar ännu bättre än idag. Det finns risk att tidtabeller och omlopp kommer behöva anpassas för godsleveranser.

Ordförandens sign Jonny Lundin	Justerandens sign Dan Rasmusson	Exp den	Utdragsbestyrkande
--	---	---------	--------------------

Datum
2023-05-11Dnr
23RUN1Sida
64(66)

Vidare föreslås det i de styrande dokumenten att ekonomiska risker och åtaganden ska fördelas solidariskt och i relation till aktieinnehavet (en tredjedel per län) i stället för i relation till var ett underskott uppstått. Detsamma gäller borgensåtagandet. Bussgods i Norr AB föreslås också få uppta lån eller ställa säkerheter.

Ärendet väcktes internt på regionen den 17 april 2023 bland annat med hänvisning till Örnsköldsviks kommunstyrelses beslut i frågan (5 oktober 2022) samt Bussgods i Västernorrland AB:s presentation från 20 januari 2023.

Förvaltningen sökte kontakt med företrädare för och ägare av Bussgods i Norr AB (som erbjudande part) och Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (som presumtiv delägare) i ett tidigt skede med syfte att samla information och underlag till beredningen av ärendet. Förvaltningen har haft löpande dialog med och stöd från Bussgods i Norr AB och från Länstrafiken i Västerbotten AB.

Beslutsunderlag

Aktieägaravtal Bussgods i Norr AB - utkast 3 ägare, **bilaga 40**

Bolagsordning Bussgods i Norr AB -utkast 3 ägare, **bilaga 41**

Ägardirektiv Bussgods i Norr AB -utkast 3 ägare, **bilaga 42**

Aktieöverlåtelseavtal Bussgods i Norr AB - utkast Västernorrland, **bilaga 43**

Presentation 20 jan 2023 BGN-BGVN, **bilaga 44**

PM Kartläggning paketombud Västernorrland fördjupning Bussgods, **bilaga 45**

Årsredovisning Bussgods i Norr AB 2022, **bilaga 46**

Revisionsberättelse Bussgods i Norr AB 2022, **bilaga 47**

Substansvärdering 20221231 Bussgods i Norr AB, **bilaga 48**

Yrkande

Jonny Lundin (C) yrkar på följande att:satser i ärendet:

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län förvärvar en tredjedel av aktierna i Bussgods Norr AB till ett belopp av 1 229 000 kronor, värdering per den 1 januari 2023,

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län som blivande delägare tillskjuter ett aktieägartillskott om 1 500 000 kronor till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i Norr AB,

att godkänna att Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län som blivande ägare tecknar ett borgensåtagande om 1 500 000 kronor för checkkredit till det gemensamma bussgodsbolaget Bussgods i Norr AB, samt

att godkänna att Bussgods i Västernorrland AB likvideras.”

Ordförandens sign

Jonny Lundin

Justerandens sign

Dan Rasmusson

Exp den

Utdragsbestyrkande

Datum
2023-05-11Dnr
23RUN1Sida
65(66)

Lars-Gunnar Hultin (V) tillstyrker Jonny Lundins (C) yrkande.

Yrkande

Erik Thunefors (SD) yrkar på andra att:satsen i förslaget med lydelsen:
”att föreslå Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län avstå från erbjudandet att förvärva av en tredjedel av aktierna i Bussgods i Norr AB.”

Proposition

Ordförande ställer eget yrkande mot Erik Thunefors (SD) yrkande under proposition, vilket godkänns, och finner bifall till eget yrkande med ett övervägande ja besvarad.

Votering

Följande propositionsordning läses upp; den som tillstyrker Jonny Lundins (C) förslag till yrkande röstar ja, den som tillstyrker Erik Thunefors (SD) yrkande röstar nej.

Vid omröstningen avges 8 ja-röster och 5 nej-röster.

Följande röster ja:

Robert Kuusikko (S), Pernilla Eurenus (S), Johan Engström Lockner (S), Hans-Erik Beck (M), Cecilia Backlund (M), Lars-Gunnar Hultin (V), Sara Nylund (S) och Jonny Lundin (C)

Följande röster nej:

Angela Bodin (SJVP), Annica Engström (SJVP), Erik Thunefors (SD), Martin Andersson (SD) och Dan Rasmusson (SD)

Reservation

Mot beslutet reserverade sig Erik Thunefors (SD) till förmån för eget yrkande, samt Dan Rasmusson (SD), Martin Andersson (SD), Angela Bodin (SJVP) och Annica Engström (SJVP)

Delges

Bussgods i Norr AB
Bussgods i Västernorrland AB
Länets sju kommuner
Länstrafiken Västerbotten AB
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län
Region Norrbotten
Region Västerbotten

Ordförandens sign Jonny Lundin	Justerandens sign Dan Rasmusson	Exp den	Utdragsbestyrkande
--	---	---------	--------------------